Zaterdag, 8 Mei 1943

DAGBLAD

60ste Jaargang, No. 8896

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zondags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Adm.: Tel., 1550. Redactie Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Asso. Inc.
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

BIZERTE EN TUNIS BEVRIJD

Fransen veroveren Pont du Fahs.

43 As-schepen in de grond geboord; talrijke andere gehavend.

Giraud benoemt Resident-Generaal voor Tunis.

Dagorder van Giraud.

Generaal Henri Honoré Giraud gaf op heden, 8 Mei, de volgende dagorder uit aan zijn troepen:

Tunis is bevrijd.
Bizerte is in onze handen.
Eer zij het Britse leger.
Eer zij het Noordamerikaanse leger.
Eer zij u, soldaten van Frankrijk.
Gij vocht zonder wapens, zonder kleren, zonder schoenen.
Gij streedt met een onwrikbaar vertrouwen in de toekomst.
En gij overwont.
Ik dank u voor alles, wat gij deedt voor Tunis, voor Frankrijk, voor de Vrijheid.
Dank zij u, herrees het Franse leger in de stralende zon der glorie en nimmer weer zal het ineenstorten.
Voorwaarts naar de Overwinning!

GEALLIEERDEN DRINGEN IN TUNIS EN BIZERTE DOOR.

Een speciaal communiqué van het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika meldt: „De Geallieerde troepen zijn in de buitenwijken van Bizerte en Tunis binnengedrongen. Onze troepen zetten hun triomfantelijke opmars voort. Verkenningselementen bevinden zich reeds in Bizerte. Verwoede gevechten vinden plaats en er worden vele gevangenen genomen."

Enkele uren na het eerste speciale communiqué volgde nog een van het Geallieerde Hoofdcommando, dat zeide: „Onze strijdkrachten zetten haar succesrijke opmars de gehele dag voort. De troepen van het Britse 1e leger bevinden zich thans in de buitenwijken van Tunis waar hevige gevechten plaats vinden.

Vele gevangenen zijn gemaakt. Verkenningselementen van het Noordamerikaanse tweede corps zijn in de buitenwijken van Bizerte. De Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht beheerste opnieuw de lucht boven het gevechtsgebied en deed voortdurende, geconcentreerde, intensieve luchtaanvallen" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 7.5).

EEN ALGEHELE RAMP.

Radio-Marokko deelde mede, dat bij het binnendringen in de buitenwijken van Tunis en Bizerte talrijke strategische punten werden bezet door de Geallieerden. Men zeide: „Elke minuut stromen talrijke berichten binnen, die de omvang van de Geallieerde overwinningen te kennen geven en de nederlaag van de asstrijdkrachten, die thans een algehele ramp is" (Londen, (AP) 7.5).

TUNIS EN BIZERTE VEROVERD.

Het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika maakt officieel bekend, dat Tunis en Bizerte veroverd zijn. De capitulatie van de aslegers in de twee laatste grote Afrikaanse bases vond plaats laat op de tweede dag van de overweldigende aanval van grond- en luchtstrijdkrachten der Verbondenen.

Edward Kennedy, de correspondent van de Associated Press in het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika, seint als volgt over de verovering:

De triomfantelijke Noordamerikaanse en Britse troepen veroverden Tunis en Bizerte na een verpletterend tweedaags offensief. De val van de hoofdstad Tunis en de vlootbasis aan de Middellandse Zee werd hedenavond door het Hoofdkwartier bekendgemaakt. Eenheden van het Noordamerikaanse tweede corps baanden zich laat een weg in Bizerte, terwijl het Britse 1ste leger Tunis haast tegelijk binnendrong na verwoede gevechten. De hardste gevechten werden door het 1ste leger geleverd in de buitenwijken van de hoofdstad. Alzo stortten de defensies van de as in het Noorden van Tunis in, hoewel krachtige elementen nog genesteld zijn in de heuvels tussen de vlakte van Tunis en het front van Enfidaville in het Zuiden. Noordamerikaanse troepen rukten Bizerte binnen na tijdens de dag 14 kilometer te zijn voortgerukt en de voorhoede van het 1ste leger vocht over een afstand van 22 kilometer om Tunis te ontrukken aan de verdedigers, die terugvielen onder het machtigste offensief op het land en in de lucht in de Afrikaanse gevechten.

Ferryville, op 13 kilometer ten Zuiden van Bizerte, werd om 13 uur (8.30 Curaçaose tijd) door de Noordamerikaanse troepen veroverd. Het Britse 1ste leger trok door Le Bardo langs de hoofdweg aan de Westelijke rand van Tunis en zwermen van Geallieërde bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen bestookten de colonnes van asvoertuigen, die de wegen opstopten in een hopeloze terugtocht.

De val van Tunis en Bizerte kwam aan het einde van de zesde maand der Noordafrikaanse campagne, die begon met de Geallieërde landingen op 8 November.

Het laatste deel van deze campagne in het Noorden is thans reeds in zijn derde week en werd een wedren tussen de Noordamerikanen naar Bizerte en het Britse 1ste leger naar Tunis.

Het was een schitterend gecoordineerd plan waarbij de twee legers een uitstekend ploegwerk te zien gaven, terwijl het 8ste leger en Franse eenheden in het Zuiden druk op den vijand oefenden. Andere Franse eenheden zijn bij de Noordamerikanen gevoegd.

Om 21 uur in Noord-Afrika (16.30 uur Curaçaose tijd) werd bekendgemaakt, dat gevechten plaatsvonden in beide steden, doch men was niet van plan er lang over te doen voor het breken der overgebleven vijandelijke weerstand. Deze was klaarblijkelijk bedoeld om de vluchtende hoofdmacht van den vijand de kans te geven de heuvels in te trekken. Een groot aantal gevangenen werd in beide steden genomen en in de gevechten er buiten.

Bij ontvangst van het nieuws benoemde Giraud ogenblikkelijk Generaal Charles Mast tot Resident Generaal van Frankrijk in Tunis. Generaal Alphonse Juin, Bevelhebber van de Franse troepen in de Tunische krijgstocht, zal de werkzaamheden op zich nemen tot Mast, die zich thans in Beiroet bevindt, hersteld is van de verwondingen, die hij bij een ongeval opliep. Mast wordt beschouwd als een Degaullist en zijn benoeming ziet men daarom als een stap tot een grote toenadering tussen de Franse politieke elementen.

Generaal René Chambe, vroeger Secretaris van Informatie voor Giraud, werd benoemd tot Staassecretaris zonder portefeuille in het cabinet.

André la Barthe werd benoemd tot Secretaris van Informatie.

De Geallieërde luchtstrijdkrachten hadden heden wederom de volledige beheersing in de lucht. De Luftwaffe is bijna geheel uit Afrika verdwenen.

Duizenden bommen werden geworpen op den terugtrekkenden vijand, waaronder uitgelezen Duitse eenheden, die de wegen met voertuigen van buffer tot buffer opstoppen.

Geallieerde vliegers, die aanvallen deden op de scheepvaart in het Kanaal van Sicilië zagen enkele boten met vijandelijke troepen naar Sicilië overvaren. Hierdoor werd een gedeeltelijke evacuatie te kennen gegeven. Deze is echter op kleine schaal en een groot percentage van de schepen wordt tot zinken gebracht. Gisteren troffen de Noordamerikaanse vliegtuigen 27 schepen, waarvan op zijn minst 12 tot zinken gebracht werden. Het schijnt thans onmogelijk, dat de as kan trachten een evacuatie op grote schaal te ondernemen.

Onder de plaatsen, die in Britse handen vielen vlak voordat men in Tunis binnendrong, was Le Bardo, zetel van den Bey van Tunis: Het is nog niet vastgesteld of de Bey er werd aangetroffen of dat de Duitsers, die hem tot Koning verheven hadden, hem naar het vasteland hebben overgebracht.

In de uiteindelijke slag voor Tunis verpletterden het Britse voetvolk en de pantserstrijdkrachten de stellingen, die de Duitsers haastig hadden opgeworpen voor de stad en waar zij fel verzet boden. De Noordamerikanen stieten ook op verzet in de opmars naar Bizerte, doch nadat zij Ferryville genomen hadden kwamen verschillende colonnes op de stad af met een ontzettende kracht. Hierin werden zowel infanterie als pantserstrijdkrachten gebruikt. (Geallieërd Hoofkwartier in Noord-Afrika, (AP) 7.5).

DE GROOTSTE LUCHTAANVAL.

Het nieuwsbureau van het Britse Ministerie van Luchtvaart deelde mede, dat de grootste luchtaanval, waaraan enig leger ooit werd onderworpen, de weg gebaand heeft voor de Geallieerde opmars in Tunis gedurende de laatste dagen. De bommen werden in zulk een omvang gezaaid, dat vrijwel elk stuk gronds getroffen werd (Londen, (AP) 7.5).

OFFICIEREN VLUCHTEN.

Het Britse agentschap ving het volgende van Radio-Algiers op: „Het grootste deel van de hoge officieren der asstrijdkrachten heeft Tunis per vliegtuig reeds verlaten" (Londen, (AP) 7.5).

ZIJ ZEGGEN NOG NIETS.

Tot het middaguur van heden hadden de Duitse radio's in hun uitzendingen voor binnen- en buitenland nog geen melding gemaakt van de val van Tunis (Londen, (AP) 8.5).

RADIO-PARIJS OVER TUNIS.

De radio van Parijs, die onder toezicht van de nazies staat, vertelde van de krachtige Geallieerde aanvallen in Tunis. Voor de eerste maal werden echter geen plaatsnamen genoemd en van de val van Tunis en Bizerte werd in het geheel niet gerept. De radio van Vichy zeide, dat de Geallieerden de buitenwijken van Tunis bereikt hebben en de ring van verdedigingswerken rond Bizerte doorbroken hebben (Londen, (AP) 8.5).

Het nieuws van vandaag.

De strijd in Afrika loopt ten einde. Tunis en Bizerte zijn bevrijd en Fransen hebben Pont du Fahs veroverd. Reeds gistermiddag was de grote overwinning bijna overal in ons nieuws-hongerige Willemstad bekend.

Hedenmorgen werden op vele plaatsen de vlaggen uitgestoken. Op de kantoren wil het werk niet goed vlotten. Iedereen is er vol van. De grootste krijgstocht, die de Geallieerden tot nu toe ondernamen, is bijna afgelopen. Tussen Tunis en Bizerte, tussen Tunis en Enfidaville en tussen Tunis en Kaap Bon zijn nog verspreide groepen van Duitse en Italiaanse soldaten. Doch de verpletterende stoomwals der Noordamerikaans-Brits-Franse legers rolt voort en geeft den vijand geen kans ergens stand te houden. Aan het front van het Britse 8e leger worden felle plaatselijke gevechten geleverd, maar Montgomery wacht nog even alvorens hij zijn manschappen het sein geeft om zich op de vijandelijke resten te storten. De luchtmacht is heer en meester boven de Afrikaanse luchten, boven de Middellandse Zee en zelfs boven Sicilië. Troepen, schepen, vliegvelden, havens, alles wordt aangevallen. Het communiqué van vandaag meldt triomfantelijk, dat nog 43 vijandelijke schepen vernietigd werden en dat vele andere gehavend zijn. Daar gaan de nazies! (blz. 1).

In Rusland krijgen de Duitsers ook rake klappen. Op 6 Mei opende de Russische luchtmacht een grootse aanval op vijandelijke vliegvelden langs het gehele front. 350 Duitse toestellen werden in stukken geslagen of beschadigd (blz. 3).

In de Kuban maakt het Russische offensief steeds meer voortgang. Een hevige slag is gaande ten Zuid-Westen van Neberdzjaevskaya. Nadat de Sovjets de Duitsers en Roemenen in de vallei van de Kuban gesplitst hadden, zwenkten zij naar het Zuiden in de richting van Novorossisk. De haven is nog niet geheel omsingeld, doch van drie kanten komen de Russen met grote macht aanzetten (blz. 3).

Van het Noordamerikaanse Departement van Marine kwam de bekendmaking, dat het eiland Amchitka in de Westelijke Aleoeten op 28 Januari jl. door de Noordamerikaanse strijdkrachten bezet werd. Vandaar de herhaalde aanvallen op Kiska en Attu, die nu vlakbij liggen (blz. 3).

Amchitka behoort tot de Ratgroep en ligt ongeveer midden tussen Adak (ook bezet door de Noordamerikanen) en Attu (in Japans bezit).

Is het wonder, dat nu de tekenen ener overwinning zich duidelijker aftekenen, wij meer dan ooit ons bezig houden met de heropbouw van de wereld. In ons hoofdartikel van vandaag wordt de figuur van Constantijn de Grote besproken en de ontwikkelingsgang, die de geschiedenis volgde in Oost- en West-Europa. Bij het maken van een vrede zal met deze ontwikkelingsgang rekening gehouden moeten worden.

Op de 4e pagina staat een artikel over Dakar, dat zulk een plaats van betekenis zal gaan innemen in het na-oorlogse Frankrijk. Op de grens van zwart en blank Afrika, vlak bij Zuid-Amerika zal het een Christelijk Frans beschavingscentrum worden voor geheel een werelddeel. Economisch als cultureel heeft Dakar een grootse roeping te vervullen.

Het Christelijk Staatsbestel.

In 330 legde Constantijn de grondslag voor een beginsel-politiek in de plaats van willekeurig absolutisme.

De betekenis van de Stichting van Constantinopel voor de wereldhistorie.

Ook de Vorst aan Kerkelijke machthebbers in geloofszaken onderworpen.

De na-oorlogse ordening van Europa moet rekening houden met de geheel andere ontwikkelingsgang van Oost en West Europa van vóór het begin der Middeleeuwen.

Het woord Christelijk is niet van de lucht. Onze beschaving, die gewassen uit de Christelijke bodem van een gekerstend Europa, sedertdien verlopen is, zodat nog slechts de herinnering aan haar Christelijkheid voortleeft, wordt vooral door hen, die de kerken van buiten kennen maar zich wel zullen wachten om ootmoedig op het knielbankje neder te buigen, als de Christelijke Beschaving geroemd.

Is het ons werkelijk ernst de Christelijkheid onzer beschaving te redden, dan is een historische studie van de wording hiervan zeker een vereiste om een staatkunde langs principiële lijnen te volgen. Teveel heeft men er zich bij vredes-conferenties op toe gelegd om staten en werelddelen te ordenen naar de maatstaven van eigenbelang en de uitkomsten van het geïntrigeer en gekonkel, dat met de naam Staatkunde en Politiek genoemd werd.

Zoals men weet is de eerste Christenvorst, die in de geschiedenis geregeerd heeft, Constantijn de Grote, Romeins Keizer, die in de 4e eeuw leefde. In dit verband willen wij op een onlangs verschenen boek de aandacht vestigen: Constantine the Great, door Lloyd B. Holsapple, uitgegeven door Sheed & Ward te New York, 474 blz., $ 3.

De wording van het Christelijk staatsbestel vertoont vele moeilijkheden, welke men thans in omgekeerde zin weer medemaakt, nu alles meer en meer aan het ontkerstenen is, en nu zelfs in landen, die geacht worden te strijden voor het behoud van wat genoemd wordt de Christelijke beschaving, de kerk- en christenvervolging lustig voortwoedt. Aan de andere kant ziet men, dat het Caesaro-papisme, d.i. het zich bemoeien met kerkelijke aangelegenheden door de staat of den vorst, weer pogingen doet om op te duiken, nu de staatsalmacht zich alle bevoegdheden gaat toekennen, die zij maar bereiken kan. En weer ziet men, dat hier en daar het offeren aan de afgoden geëist wordt van het ambtelijke corps als teken van loyaliteit ten opzichte van den vorst, welke act in conflict komt met de Christelijke opvatting.

Temidden van geloofsverslapping en afval werd het Christelijk Staatsbestel ingevoerd.

Het zou onjuist zijn te menen, dat in de oudheid elkeen van wien deze daad gevraagd werd, zich den dieren had laten voorwerpen. Eerder het tegendeel. Een volkomen misvatting van de zogenaamde oude kerk is het gevolg van een protestantse mening dat de oude kerk zulk een ideaal van evangelisch leven en denken zou hebben vertoond. Deze mening werd gecreëerd om de theorie van „terug naar de goede oude tijd" te kunnen lanceren. Genoemde groep heeft zich echter nimmer op een omvangrijke studie der oude kerk toegelegd, doch zich tot enkele corypheeën hieruit beperkt. Volkomen terecht, want indien zij het gedaan hadde, ware zij tot desastreuze gevolgtrekkingen ten aanzien van historie en dogmatiek gekomen.

Integendeel, wie de kerkvaders en kerkelijke schrijvers erop naslaat, zal zien, dat de afval algemeen en geestdriftig was. Slechts weinigen bleven trouw tot in de dood. De relazen van Dionysius van Alexandrië en St. Cyprianus zouden, indien ons de ruimte ter beschikking stonde, in hun vertaling eerder verbazen dan stichten. En het zou interessant zijn te zien, hoe reeds St. Cyprianus deze triestig stand van zaken wijdt aan het verdorven gezinsleven, juist zoals in deze nieuwe crisis van geloofsbeproeving Pius XII zou doen, daarin gevolgd door mensen als Giraud en ook onze eigen kerkvoogd van Curaçao.

Na de historische gebeurtenissen, die Constantijn den Grote — wijdluft Balkanzoon; hij werd geboren in Nis — aan het bewind brachten, openbaarde Constantijn zijn voorkeur voor de Christelijke godsdienst. Hiermede brak een tijd van rust en vrede voor de Kerk aan, ook al liet Constantijn zich eerst op zijn sterfbed dopen.

De moeilijkheden van een Christelijk vorst.

Een geheel nieuw tijdvak der historie brak aan; het Christelijk staatsbestel. Geen voorganger van Constantijn, noch in het Romeinse rijk, noch elders, had ooit de moeilijkheden van dit nieuwe staatsbestel ervaren. Het woord des vorsten was overal en te allen tijde wet geweest. Was het thans mogelijk, dat hij, wiens wil in alle zaken wet was, in het allerbelangrijkste, de godsdienst, niets meer betekende dan de geringste der onderdanen? Verloor het prestige des vorsten eraan, wanneer hij na een zonde begaan te hebben, naar de discipline dier tijden, als een nederig penitent in boetegewaad tussen de andere penitenten

achter in de kerk moest staan? Want de soepelheid, de begrijpelijkheid der kerk, die in de loop der eeuwen voor zulke uitzonderlijke gevallen, ook andere meer passende oplossingen heeft gevonden, was er toen nog niet. Men vergelijke hiervoor hetgeen wij over de huidige verhouding tussen het kerkelijke en burgerlijke gezag schreven in ons blad van 17 April jl.

De Godsdienst-eenheid als hoeksteen voor rijkseenheid.

De eenheid des Romeinsen rijks, door verschillende oorzaken gekomen en tenslotte door de bestuursscheiding van Diocletiaan bevestigd, werd door Constantijn hersteld. Hij was weer de ene keizer van het ene Rijk. Was de heidense godsdienst in de bloeitijd van het oude Romeinse rijk een van de voornaamste factoren van eenheid geweest, met het verwateren van de godsdienst, was ook het Rijk uiteen gevallen. Een nieuwe godsdienst zou in dit nieuwe Rijk eenheid brengen. Constantijns opzet was dus de kleine geschillen, welke te dien tijde de Kerk scheurden, te overbruggen. De bemoeienissen des keizers met de interne aangelegenheden der Kerk begonnen dezelfde dag, dat de Kerk aan de vervolging en verdrukking ontkomen was.

Het caesaro-papisme ontstond, spoedig, ook al was Constantijns deferentie voor de bisschoppen zo groot, dat toen hij hen ten concilie in Nicaea had saamgeroepen, hij zich niet onderwond te gaan zitten, maar staan bleef, tot de bisschoppen hem noodden zijn troon in te nemen. Hoe verleidelijk toch was het voor den vorst, die in de eenheid der kerk, de eenheid zijns rijks wilde verankeren, om kerkelijke geschillen bij keizerlijk decreet te willen oplossen? Hoe maakte hij, gelovig keizer, van zijn macht gebruik om niet alleen de Christenen te bevoordelen, maar om de niet-Christenen bij zich te ontbieden en als dilettant-theoloog hen te onderhouden over de Christelijke godsdienst? Was zijn functie, die hij zelf aanduidde met de door hem voor zichzelf gekozen titel „bisschop van allen die nog buiten de kerk zijn" niet het beste symbool van den heerser-apologeet en den keizer-apostel, die dan ook, onder het getal der heiligen opgenomen, gesierd werd met de titel „isapostolos", d.i. de Apostelgelijke?

330 en 1517 en de Europese culturen.

De scheiding was evenwel reeds te ver gevorderd om nog geremd te kunnen worden, in 395 werd zij definitief. Door de vestiging van de keizerlijke troon in Constantinopel op 11 Mei 330 werd de grondslag gelegd voor een tweedelig Europa, dat tot op de dag van heden niet hereend is. Deze datum is voor de staatkundige ontwikkeling van Europa even belangrijk geweest als 31 October 1517, waarover wij nog juist verleden week Woensdag geschreven hebben. Want 11 Mei 330 betekende een voortgaande scheiding in taal en beschaving van het dan beschaafde Europa, om tenslotte te eindigen ook in een scheiding van geloof in 1054. En taal, beschaving en geloof zijn drie factoren welke voorname eenheidspunten van een cultuur vormen. Constantijn zelf sprak slechts gebrekkig Grieks, maar zijn Rijk werd vergriekst door de troonsverplaatsing naar de Bosporus. En die troonsverplaatsing aan de Bosporus, waar Europa en Azië door luttele kilometers van elkander gescheiden zijn, werd van betekenis voor de geschiedenis van Europa. Zowel Wereldoorlog I als II zijn hiervan het late naspel. In een ander artikel willen wij hier binnenkort nogmaals op terugkomen.

De invloed van de Staat op het Kerkelijk bestuur in Oost en West.

Wat het historische novum betrof van een Christenvorst, die in geloofszaken van andere machthebbers onderworpen was, het hoogste gezag dier geloofsaangelegenheden bleef in Rome. En dit gezag, de Paus, verloor van den caesaro-papisme de naaste omgeving, groeide, zodat het te gelegener tijd de strijd met wereldlijke overheden in West-Europa kon aanbinden, en er wel bekaaid, maar toch in elk geval als overwinnaar uit te voorschijn komen. De Patriarch, die zijn zetel aan de machtige hand van Constantijn te danken had en voor welks rechtvaardiging de fabel bedacht werd, dat de Apostel Andreas aan de boorden van de Gouden Hoorn het Evangelie gepredikt had, werd een creatie van den keizer. Van de 58 patriarchen (allen dus rooms-katholiek), welke sedert Constantijn de Stoel van Constantinopel bezetten, tot vijf eeuwen later het eerste schisma uitbrak onder Photius, van deze 58 Geiukzalige Patriarchen is er slechts 1 (één) niet door den keizer afgezet. Een creatie van den Christen keizer bleef Zijne Gelukzaligheid de Patriarch van het Nieuwe Rome tot 1453. Toen werd het nog erger en werd de Christen Patriarch ambtenaar van den Mohammedaansen Sultan: aangesteld en ontslagen naar het welbehagen van den Sultan-Kalief.

Kerk en staat ontwikkelden zich diensvolgens in Oost en West-Europa langs geheel verschillende lijnen. En onder invloed daarvan ontwikkelde zich de gehele Westeuropese en Oosteuropese samenleving op andere grondslag. Alvorens Westoperanen in Oost-Europa willen ordenen, dient men zich over de ontwikkelingsgang van deze streken wel te vergewissen. Normen, die hier gelden, zijn daar niet van kracht; en begrippen, die daar gemeengoed zijn, zijn hier nog nimmer gehoord.

Het is daarom een zo goede gedachte geweest een biographie van Constantijn te schrijven, omdat in zijn persoon zich de gehele strijd om het Christelijk staatsbestel voltrekt. Dat niet de massa-biograaph Emil Fantast Ludwig uit journalistieke bronnen dit boek heeft samengesteld, maar een erkend schrijver als Dr. Holsapple is als het ware een uitnodiging voor elkeen, die van historie houdt, dit boek te lezen.

BUITENLAND.

VAN HET HOOFDKWARTIER DER GEALLIEERDEN IN AFRIKA.

Het communiqué, dat heden door het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika werd uitgegeven, luidt als volgt: „De Geallieerde strijdkrachten zetten gisteren de succesrijke opmars de gehele dag voort. Gelijk reeds bekend gemaakt werd, drongen gepantserde elementen van het Britse 1e leger Tunis om 14.50 uur binnen (10.20 uur Curaçaose Tijd), na een afstand van ongeveer 35 kilometer binnen 36 uur te hebben afgelegd tegen een hardnekkige weerstand, waartoe vele mijnenvelden behoorden.

In het Noorden hadden de troepen van het Noordamerikaanse tweede corps de belangrijke stad Ferryville tegen 16 uur (11.30 uur Curaçaose Tijd) schoon geruimd en om 16.15 uur (11.45 uur Curaçaose Tijd) rukten hun voorste elementen Bizerte binnen. Vele gevangenen en veel materiaal is reeds veroverd.

Verder naar het Zuiden deden de Franse strijdkrachten, die met het Britse 1e leger samenwerken, ook een geslaagde plaatselijke aanval, welke de verovering van Pont du Fahs ten gevolge had alsook wat hoog terrein ten Oosten van deze stad. Aan het front van het Britse 8e leger heersen er belangrijke plaatselijke activiteiten en er werden enkele gevangen genomen.

Lucht: Met de volledige heerschappij in de lucht boven Tunis zetten de Noordwestelijke Afrikaanse luchtstrijdkrachten gisteren de hevige geconcentreerde aanvallen op den vijand voort zonder enige doeltreffende weerstand te ondervinden. Lichte en middelzware bommenwerpers, gevechtsvliegtuigen en gevechtsbommenwerpers van de tactische luchtmacht hielden de intensieve aanvallen vol op de wegen, die opgestopt waren met vijandelijke troepen. Vele vijandelijke voertuigen werden vernield en talrijke branden werden gesticht.

De vijandelijke vliegveld nabij Tunis werden vroeg op de dag aangevallen en men zag bommen vallen tussen de vliegtuigen op de grond. Er werden vele aanvallen gedaan op de vijandelijke scheepvaart in de golf en haven van Tunis. 14 Kleine vaartuigen werden in de grond geboord, 1 torpedojager werd in brand gelaten door voltreffers en voltreffers werden op verschillende andere schepen geplaatst. Gevechtsbommenwerpers van de strategische luchtmacht vielen de scheepvaart en havenbedrijven aan de ingang van de haven van Tunis aan en brachten er 3 schepen tot zinken.

In de nacht van 6 op 7 Mei vielen Wellington bommenwerpers de dokken en schepen te Trapani aan, terwijl vliegtuigen van Malta een gelijksoortige aanval op Marsala deden. Tijdens dezelfde nacht vernielden Beaufighters van de kust-luchtmacht een vijandelijk vliegtuig. Ook de vorige nacht had men een vijandelijk vliegtuig vernield. Van al deze verrichtingen worden 4 onzer vliegtuigen vermist.

Verdere berichten over de operaties van 6 Mei tonen aan, dat nog 2 torpedojagers tot zinken werden gebracht en 2 andere beschadigd werden.

25 Schepen van verscheide grootten werden tot zinken gebracht in aanvallen op de Siciliaanse havens en nog 2 vijandelijke vliegtuigen werden die dag vernietigd" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 8.5).

ASSTRIJDKRACHTEN GESPLITST.

Militaire kringen zeiden, dat de Geallieerde legers, die Tunis en Bizerte namen, waarschijnlijk enkele delen hebben afgesneden van 2 tot 3 Duitse divisies plus enkele Italiaanse eenheden tussen deze steden. Door de snelheid waarmede de operaties plaats vonden hebben de waarnemers geen biezonderheden omtrent aantallen van vijandelijke doden en gevangenen in elk gebied. Men neemt echter aan, dat een deel van het garnizoen van Tunis zich naar het Zuiden teruggetrokken heeft om vervolgens het schiereiland van Kaap Bon binnen te trekken.

Er is evenmin enige aanwijzing waarom de vijand blijkbaar geen behoorlijk gebruik heeft kunnen maken van de verdedigingswerken van Bizerte om de Geallieerde opmars te vertragen. Men is echter van mening, dat dit gedeeltelijk te wijten is aan de verrassende snelheid waarmede de Noordamerikanen kwamen aanzetten. De aanvallers bewogen zich zo snel, dat de vijand blijkbaar geen kans had zijn gebruikelijke mijnenvelden aan te leggen tussen Ferryville en Bizerte (Londen, (AP) 8.5).

OOK UIT ARUBA.

De Spaanse tanker „Campichano" arriveerde in Lissabon uit Aruba en Venezuela met benzine en stookolie voor Portugal (Lissabon, (AP) 7.5).

CURAÇAO

HERDENKINGSDIENST 10 MEI.

Morgen, Zondag 9 Mei, om 9 uur zal er in de Pro-Cathedrale Kerk van de Heilige Anna een Plechtige Heilige Mis worden opgedragen voor de Bevrijding van Nederland, voor een rechtvaardige vrede, voor het Koninklijk Huis en voor de zielerust dergenen, die in de oorlog vielen.

Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Petrus Innocentius Verriet O.P. de Apostolisch Vicarius van Curaçao zal tevens een korte rede uitspreken.

JOHN MENGE ERE-CONSUL.

De Directeur van de Curaçaose Handelsmaatschappij, de Heer John Menge, werd door den President van Santo Domingo dezer dagen benoemd tot ere-consul van deze Republiek.

De President heeft hiermede den Heer John Menge willen eren voor zijn grote liefde en toewijding voor Santo Domingo. John Menge is een der vele Curaçaoënaars, die door hun handelsbetrekkingen en vooral ook door hun persoonlijk optreden een hechte band smeden tussen Curaçao en de omliggende Republieken.

KATHOLIEKE SPORTCENTRALE.

Voetbal: 10.15 uur Excelsior A — Vitesse A; 15 uur Dosko — Blauw Wit; 16.30 uur Ecuador — Republiek. Op Barber: Utrique Fidelis — Tiger.

CURAÇAOSE ATHLETIE KBOND.

Juniores Athletiek-wedstrijden.

De kosteloze inschrijving voor deelneming aan de Juniores Athletiek-wedstrijden sluit 10 Mei. Inschrijving bij de Heren J. W. Kraan, Groot Kwartier en R. Grippeling, Fort Amsterdam.

VERKEERSONGEVALLEN.

Gisteren hadden verschillende verkeersongevallen plaats. Op de Berg Altena botste een auto tegen een regenbak op, doordat de bestuurder, die de wagen op het hellende gedeelte van de weg had geparkeerd, de handrem niet voldoende had aangetrokken.

Op dezelfde weg botste een Amerikaanse legertruck achter tegen een andere truck op, doordat deze te dicht achter laatstbedoelde stopte en toen bij het weder oprijden de aanrijding veroorzaakte.

Op het terrein van de Victory Lubricating Station aan de Salifia reed een vrachtauto bij het achteruitrijden tegen een stilstaande luxe auto op.

Het hellende weggedeelte van Berg Altena zag gisteren nog een derde aanrijding. Een luxe auto reed achter tegen een stilstaande vrachtwagen op. Oorzaak waarschijnlijk te wijten aan het dicht op elkaar rijden op een hellend weggedeelte.

FILM.

„Music in my Heart" draait tijdens het weekeinde in West-End met den zanger Toni Martin en de bekoorlijke Rita Hayworth. Het is een zeer vrolijke film en men vermaakt zich kostelijk. Na veel wederwaardigheden komen twee jonge mensen, die de levensvreugde lief hebben, tot elkander. Het meisjes-hart kiest de liefde boven het geld en door deze keuze wint zij tevens de vrijheid van den man, dien zij lief heeft. Een amusante film, die de zorgen des levens voor enkele uren opschorten. Veel muziek en zang.

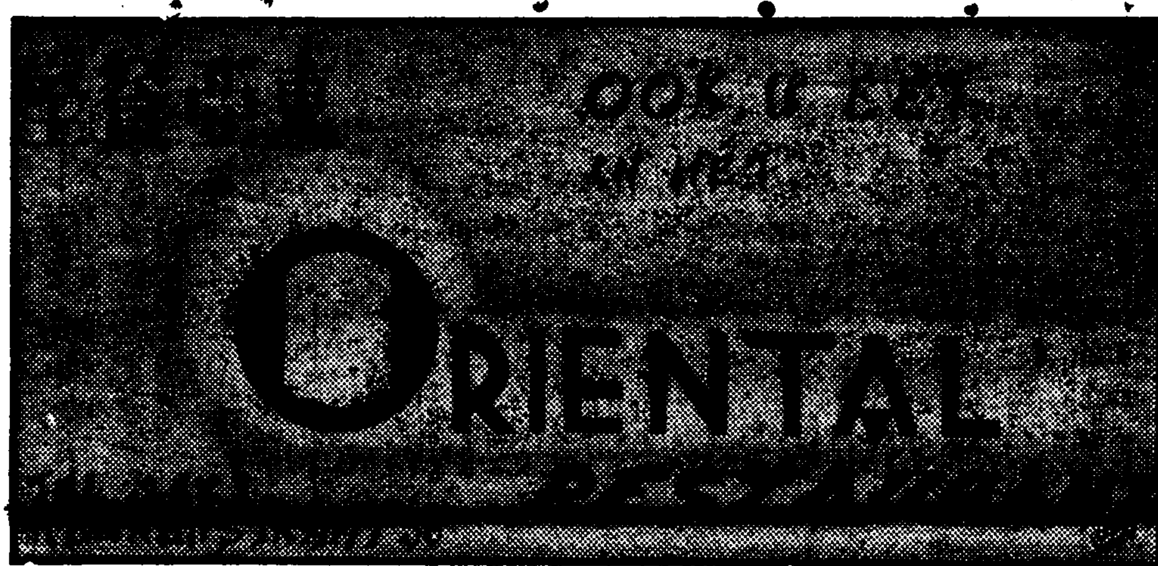
ARUBA.

10 MEI HERDENKING.

Zondag as. om 8.45 uur zal er in de Kerk van den Heiligen Franciscus te Oranjestad een plechtige Heilige Mis worden opgedragen ter herdenking van de brute inval der Nazies in Nederland. Gods hulp zal worden afgesmeekt voor een spoedige bevrijding van Nederland en voor een rechtvaardige vrede.

Tijdens het Heilig Offer zullen militaire eerbewijzen gebracht worden.

Deze krant is gedeeltelijk ongecorrigeerd.

Amchitka in de Aleoeten bezet.

U. S. A.-strijdkrachten thans op 115 km. van Kiska,

RUSSEN VERNIETIGEN 350 DUITSE VLIEGTUIGEN.

Roosevelt zendt Joseph Davis met brief naar Stalin.

NOORDAMERIKANEN OP AMCHITKA IN DE ALEOETEN.

De Noordamerikaanse Marine maakte bekend, dat Noordamerikaanse strijdkrachten een luchtbasis gevestigd hebben op slechts 115 kilometer van het eiland Kiska, na de bezetting van Amchitka in de Westelijke Aleoeten.

Generaal-Majoor Simon Bolivar Buckner, bevelvoerend Generaal van het Defensie-Commando in Alaska leidde de bezetting van het eiland Amchitka in de Rat-groep van de Aleoeten.

Vóór de bezetting van Amchitka was het eiland Adak, in de Andreanof-groep door de Noordamerikaanse strijdkrachten bezet (de bezetting van stellingen in de Andreanofs werd in een vroeger communiqué van de Marine gemeld).

De bekendmaking zeide, dat de bezetting van Amchitka geheim gehouden werd tot de stellingen op het eiland volledig geconsolideerd waren. De vijand bood geen weerstand bij Amchitka en evenmin bij Adak. Bij de bezetting vormde het weer de grootste hindernis. Landingsvaartuigen werden beschadigd, en het personeel moest in de eerste phasen van de verrichting grote ontberingen lijden. In latere perioden werden de stellingen op de eilanden in luchtverkenningen door de Japanners waargenomen en onderworpen aan bombardementsaanvallen (Washington, (AP) 7.5).

COMMUNIQUÉ VAN DE NOORDAMERIKAANSE MARINE.

„**Stille Zuidzee** (alle data zijn Oosterlengte): Op 5 Mei beschoten Lightning en Corsair gevechtsvliegtuigen de Japanse stellingen op het eiland Lavella in de Centrale Salomonseilanden. In de ochtend van 6 Mei vielen Douglas duikbommenwerpers en Avenger gevechtsvliegtuigen de Japanse installaties te Munda op het eiland Nieuw Georgië aan. Talrijke ontploffingen en branden werden er gezien.

Stille Oceaan en Verre Oosten: Een Noordamerikaanse duikboot heeft de volgende resultaten gemeld van de verrichtingen tegen den vijand bij patrouilles in deze wateren, vroeg in de oorlog. De duikboot stond onder bevel van wijlen Commandant Howard Gilmore: Een middelgroot vrachtschip werd in de grond geboord. Een kanonneerboot werd beschadigd en waarschijnlijk tot zinken gebracht. Een middelgroot vrachtschip werd beschadigd. Commandant Gilmore gaf zijn leven in de strijd tegen de bovengenoemde kanonneerboot. Terwijl hij dodelijk gewond door vijandelijk machinegeweervuur op de brug lag, gaf hij aan de duikboot opdracht te duiken om het te redden voor een schijnbare vernieling. Deze acties zijn niet bekend gemaakt in enig vroeger communiqué van het Departement van Marine" (Washington, (AP) 7.5).

HET VERGETEN FRONT.

Eén gezamenlijk communiqué uit New Delhi zegt: „Ten Oosten van de Mayu-keten in Arakan heeft de vijand een positie veroverd aan de weg tussen Maungdaw en Buthidaung op ongeveer 6 kilometer ten Westen van Buthidaung. Niettegenstaande belangrijke verliezen door onze troepen werden toegebracht, slaagden de Japanners erin hun voorste eenheden te versterken, waardoor een rechtstreekse bedreiging werd gevormd voor onze stellingen in het gebied van Buthidaung" (New Delhi, (AP) 8.5).

JOSEPH DAVIS GAAT NAAR STALIN.

President Franklin D. Roosevelt deelde mede, dat Joseph Davis, ex-Ambassadeur in Moskou, haast ogenblikkelijk naar Moskou zal vertrekken. Hij zal een persoonlijke brief van den President naar Stalin brengen.

Roosevelt weerde alle pogingen op een persconferentie af om inlichtingen te verkrijgen omtrent de inhoud van de brief of dat Davis een antwoord zal brengen. De President zeide, dat Davis de inhoud van de brief niet kent. Er hebben berichten de ronde gedaan, dat de President een bijeenkomst met Stalin zou voorstellen, gelijk aan die hij met Winston Churchill gehad heeft (Washington, (AP) 7.5).

RUSSISCHE LUCHTMACHT SLAAT TOE.

De Radio van Moskou deelde mede, dat 350 Duitse vliegtuigen, die langs het lange front waren opgehoopt, vernield of beschadigd zijn door krachtige aanvallen van de Russische luchtmacht op 6 Mei. Grote formaties van Russische bommenwerpers vielen de vijandelijke vliegtuigen aan onder escorte van gevechtsvliegtuigen. De Russische verliezen bedragen 24 vliegtuigen (Londen, (AP) 8.5).

RUSSISCH OFFENSIEF IN DE KUBAN GAAT VOORT.

Het Russische middernachtelijke communiqué deelde mede, dat op 7 Mei de Russische troepen ten Noord-Oosten van Novorossisk hun offensieve gevechten voortzetten. Negen verwoede Duitse aanvallen werden afgeslagen en verschillende belangrijke hoogten werden door de Russen veroverd (Londen, (AP) 8.5).

RUSSISCH MIDDAGCOMMUNIQUÉ.

„In de nacht van 7 op 8 Mei zetten onze troepen in de Kuban ten Noord-Oosten van Novorossisk de strijd tegen den vijand voort. In andere sectoren van het front vonden geen belangrijke veranderingen plaats.

In de streek ten Noord-Oosten van Novorossisk brachten de Sovjet-artilleristen bij het bieden van steun aan de verrichtingen van het voetvolk 27 artillerie- en mortieren-batterijen tot zwijgen alsook 60 machinegeweernesten; voorts vernielden zij 10 vrachtauto's met ammunitie, verschillende wagens met voorraden en ruimden zij een bataljon van het Duitse voetvolk op.

Aan het Westelijk front ruimden verkennings-afdelingen van onze afdelingen ongeveer 200 Duitse officieren en manschappen op.

Een mortieren-batterij en 3 artillerie-batterijen werden tot stilzwijgen gebracht. Sovjet-vliegers schoten in luchtgevechten 4 Duitse jagers neer. Aan het Kalininfront viel een detachement van het Duitse voetvolk Sergeant Lebedev en de soldaten Hurulayev en Ginatulin van het Rode leger aan. Zij waren op verkenning. Een uur lang hielden de drie mannen de aanvallende Duitsers met machinegeweren op een afstand. In de ongelijke strijd tegen supérieure vijandelijke strijdkrachten werden de drie mannen gedood; 60 Hitlerieten betaalden dit echter met hun leven. Manschappen van de afdeling X, die hen te hulp snelden, ruimden de resten van het Duitse detachement op. Er werden lichte machinegeweren en automatische geweren veroverd. Scherpschutters van de afdeling X ruimden op één dag 105 Duitsers op.

Ten Westen van Rostov-aan-de-Don werd vuur met den vijand gewisseld. Ons geschut vernielde 7 Duitse uitgravingen, blies een ammunitie-opslagplaats op en vernielde 4 mortieren. In een andere sector poogden de Hitlerieten een verkenningsaanval te doen op ons verdedigingssysteem. Toen zij op geweer- en mitrailleurvuur stietten, trokken de Duitsers zich terug met achterlating van 35 doden in officieren en manschappen voor onze stellingen.

Aan het Leningradfront vernielden onze artilleristen 4 Duitse blokhuizen en 7 uitgravingen en brachten zij een vijandelijke mortieren- en een artillerie-batterij tot zwijgen. Sovjet-vliegers vielen een Duitse gemotoriseerde colonne aan en vernietigden 16 vrachtauto's met troepen en voorraden. Scherpschutters van een afdeling doodden in de loop van de dag 43 Hitlerieten.

Een groep guerrilla-detachementen in het gebied van Minsk ondermijnde er Duitse barakken. Toen de Hitlerieten 's avonds terugkeerden van hun oefeningen, werden de barakken en aangrenzende opslagplaatsen opgeblazen. Dezelfde dag blies een andere groep guerrilla's een grote spoorbrug op. Een ander guerrilla-detachement deed een Duitse troepentrein ontsporen. 9 Spoorwegwagons met voorraden en een locomotief werden vernield. In April deed dit guerrilla-detachement 5 Duitse treinen ontsporen" (Moskou, (AP) 8.5).

DE GAULLE WIL NAAR ALGIERS.

Het Franse Nationale Comité der Strijdende Fransen maakte bekend, dat men het „thans nodiger en dringender dan ooit acht, dat zijn Voorzitter (De Gaulle) en verschillende van zijn leden zonder uitstel naar Algiers gaan voor besprekingen met Giraud over het vormen van een eenheid."

Verder werd gezegd: „Wij zijn ervan overtuigd, dat de beslissingen, die genomen moeten worden een atmospheer van kalmte en waardigheid vereisen. Het Comité is bereid om op formele wijze instructies te geven aan allen in Afrika, die tot de Strijdende Fransen behoren, om zich te onthouden van wilde demonstraties tijdens de besprekingen."

Nog zeide men, dat aan Catroux is verzocht dit aan Giraud mede te delen en „uiting te geven aan het vertrouwen in alle Fransen en hun leiders, die op het ogenblik gewikkeld zijn in de belangrijke Tunische slag aan de zijde der dappere Noordamerikaanse en Britse legers" (Londen, (AP) 7.5).

ITALIAANS COMMUNIQUÉ.

Als volgt luidt het Italiaanse communiqué:

„De vijand is er met verpletterende overweldigende strijdkrachten van manschappen en materiaal in geslaagd de heldhaftige weerstand der defensies van Tunis en Bizerte te overkomen. De haveninstallaties en andere oorlogsfabrieken in de beide steden zijn ogenblikkelijk vernietigd. Italiaanse en Duitse eenheden zetten de strijd bij Bizerte en in de Zuidelijke en Centrale sectoren voort" (Londen, (AP) 8.5).

Radio-Rome deelde mede, dat Italiaanse troepen nieuwe stellingen hebben ingenomen op het schiereiland van Kaap Bon (Londen, (AP) 8.5).

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Moskou:** Ten Zuid-Westen van Velikie Lukie heeft het Russische leger verschillende plaatsen bezet.

— **New York:** Een communiqué van het Duitse Hoofdcommando zegt, dat nog 13 Geallieerde schepen uit convooien op de Noordatlantische Oceaan tot zinken zijn gebracht.

— **Londen:** Het Duitse communiqué geeft toe, dat Bizerte opgegeven werd.

— **Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika:** Generaal Dwight D. Eisenhower onthulde, dat Generaal-Majoor Omar Bradley de triomfantelijke opmars van het Noordamerikaanse tweede corps naar Bizerte leidde, na het bevel te hebben overgenomen van Luitenant-Generaal George Patton Jr., toen de Noordamerikanen van de zone van Maknassy naar het bergland in het Noorden werden overgebracht. Als reden voor de wisseling van het commando zeide Eisenhower, dat de strijd in het Noorden vooral voor het voetvolk zou zijn en dat Bradley beschouwd wordt als een der beste voetvolk-commandanten van het leger Patton is een specialist in gevechten met pantserstrijdkrachten en in het Zuiden werd vooral daarmede gevochten. Eisenhower gaf zijn grootste vertrouwen in beide Generaals te kennen.

— **La Linea:** Drie hevige ontploffingen verstoorden de kalmte in de baai van Gibraltar om 6 uur 's morgens, waarna Britse marine-sleepboten drie koopvaardijschepen in de haven aan de grond zetten. Het bericht, dat duikboten van de as hier een aanval deden, kon niet ogenblikkelijk bevestigd worden.

NEDERLAND.

JEAN RAPENNE VERTROKKEN.

De Gouverneur van Frans Guyana, Jean Rapenne, heeft Paramaribo weder verlaten. Verschillende besprekingen werden met Gouverneur Professor Johannes C. Kielstra gehouden.

DEN HAAG GEDEELTELIJK ONTRUIMD.

Een Nederlands sluikblad deelt mede, dat meer dan 10.000 huizen in Den Haag zijn afgebroken en meer dan 50.000 mensen gedwongen werden te vertrekken.

De huizen van de geëvacueerde mensen, die niet werden afgebroken, worden door de Duitsers gebruikt als legerbureaux.

Onder de afgebroken gebouwen bevinden zich 5 Kerken en het Rode Kruis ziekenhuis aan de Ieplaan. De diepte van het afgebroken gedeelte is ongeveer 800 meter en de lengte ruim 1½ kilometer.

De hele Sportlaan en de Stadhouderslaan zijn ontruimd. Het bekende Haagse bos is voor een groot gedeelte gekapt en de vijvers zijn gedempt. Ongeveer 30 straten zijn of geheel of gedeeltelijk afgebroken o.a. de Beeklaan, Houtrustweg, Groot Hertoginnelaan, Obrechtstraat, Ieplaan, Scheveningse weg, een deel van park Zorgvlied, Koninginnelaan, Waalsdorperweg en Wassenaarse weg.

Op den 12n Mei a. s. hoopt onze dierbare moeder en Grootmoeder

MARIE BOERLEIDER-FRAZER

in alle stilte haar 65n geboortedag te herdenken. Moge God haar nog vele jaren voor ons sparen.

Hare dankbare kinderen en kleinkinderen.
Betsy Jap Tsong-Frazer (Cur.)
Netty Frazer (Sur.)
George Frazer (Sur.)
kleinkind. Ursila, Louise, Tine (Cur.)
Johan Egbert (Sur.)
1380 Edit. Fried. (Sur.)

Geschiedenis van Bonaire

door

PATER VITUS BRENNEKER O.P.

IX.

Geven de documenten ons weinig bijzonderheden omtrent hun toestand in de eerste jaren, van de latere jaren weten wij des te meer. **De Gouvernementsslaven leefden allen tezamen te Rincón**, dat na het vertrek der Spaanse overheden zeer waarschijnlijk een zo goed als verlaten oord was geworden. Voor een slavenverblijf leende deze plaats zich buitengewoon goed. De vergruggen omringden hen als natuurlijke schutsmuren tegen een onverhoedse overval; en zij waren in heel hun doen en laten afgescheiden van de vrije bewoners van de Plaja. Die afscheiding was met opzet gewild. Meermalen vaardigde men van Gouvernementswege aan vreemdelingen een formeel verbod uit, het slavendorp te bezoeken. Een groep Fransen, grotendeels zwarten, die in het begin der vorige eeuw vanwege een revolutie op Haïti de vlucht hadden genomen, en op Bonaire landden, mochten zich niet in Rincón zelf vestigen, maar daarbuiten, bij Dos Poz. Vrije lieden en vrijgekomenen van het eiland zelf mochten er wel komen en er zelfs wonen. Doch weinigen verkozen dit oord als hun woonplaats.

In een beschrijving, die Bosch van Bonaire geeft, stelt hij het lot der slaven nogal gunstig voor, en zegt zelfs, dat zij het nog beter hadden dan de vrije lieden; maar alle andere gegevens spreken van een ware **beestenbehandeling**. Bosch is een gezellige prater, maar geenszins iemand, die er zich met hart en ziel op toelegt een situatie te bestuderen en ze met nauwkeurigheid en ernst weer te geven. Hij beschrijft zijn bezoek aan Rincón, zoals zijn bezoek aan zoveel andere plaatsen, als een pleiziertochtje, in gezelschap van den Commandeur gemaakt. En deze zal hem zeker wel de lichtzijden van de toestand hebben uitgelegd.

Teenstra, die enkele jaren later Bonaire bezocht, en een ernstig schrijver is, doet een ander boekje open over het slavenleven van Rincón. „Het Gouvernement heeft op deze, door bergen van min of meer 150 ellen hoogte ingesloten plaats een aanfokkerij van slaven. Hoezeer men de toestand van dezen, als gelukkiger dan die der Surinaamse slaven schetst, daar zij hier meer vermenigvuldigen en van een moeijelijke pligt, de opvoeding hunner kinderen namelijk, ontheven zijn, worden zij hier geheel en al met de redeloze dieren gelijkgesteld, hun opkomend geslacht wordt hun naar willekeur ontnomen, en, tot een levenslange slavernij gedoemd, naar Curaçao en elders overgevoerd". En op een andere plaats zegt hij: „Zodanige slaven, alsdan **kettingslaven** van Bonaire genoemd, alsmede de andere criminele gevangenen, hebben een ijzeren band om de buik, en een beugel om de linkervoet, welke met een ketting verenigd zijn". Dat zijn andere woorden, Dominee Bosch! Dit tweede citaat slaat duidelijk alleen op de gestraften.

Zij stonden onder een blanken opzichter, die twee bomba's onder zijn bevelen had. Het **rantsoen**, als het werd uitgedeeld zoals het voorgeschreven stond, was voldoende. Iedere Zaterdag op Bonaire — niet op Woensdag — werden aan elken slaaf zes kannen maïs, plus suiker en koffie en opgeregelde tijden wat vlees verstrekt. Mannen kregen eenmaal, vrouwen tweemaal per jaar een stel kleren. Dat is te zeggen, voegt de overlevering eraan toe: Van een grote baal grof goed kregen ze een stuk toegemeten, en zelf moesten ze maar zien, hoe en wanneer ze er kleren van maakten. En daar niemand behoorlijk naaien kon, hingen de kleren hun als zakken om het lijf. De uitdeling van etenswaren schijnt nogal eens onvoldoende te zijn geweest. Men weet nu nog te vertellen, hoe alle slaven roerig werden als er eens een groot schip voor anker kwam te liggen. Ze zeiden dan onder elkander, dat dat het schip van den koning was, vol met etenswaren uit Nederland. De opzichters lieten hen in die waan, daar men zo opgeruimd aan het werk ging. Kwam er de volgende dag nog niets van die heerlijke goederen, dan werd hun gezegd: Het schip kon niet gelost worden omdat de koning nog slaapt, die is heel moe van de reis. Zo werden ze zoet gehouden totdat de boot weer vertrokken was.

Alleen bij ernstige en klaarblijkelijke ziekten kreeg men vrij van werken; wie licht ongesteld was en vrij vroeg, kreeg met de bullepees. Oude mensen, die u uit dat verre verleden kunnen vertellen alsof het gisteren gebeurd is, hebben het er enparig over, dat in die tijden de slaven geregeld afgeranseld werden.

Hoewel zij echter van hun jeugd bij voorbaat het schone onthouden en de schaduwzijden o zo spoedig vergeten — vroeger regende het immers altijd, en waren alle mensen heiligen — is het toch één klacht, als het de slavenbehandeling betreft. Het moet werkelijk toch wel een bitter leven zijn geweest. **Ontvluchting** kwam dan ook meermalen voor. Zij verborgen zichzelf in een schip, dat ze laden moesten, en vertrokken als verstekeling naar een ver land.

Behalve het zout garen bestond hun werk in hout kappen, kalk branden, houtskool maken, en in de regentijd maïs planten en oogsten. 's Zaterdagsmiddags en s' Zondags hadden ze volgens het reglement vrij.

Het lot der **zoutslaven** was het hardst. Dezen moesten tweemaal in de week de zeven uren lange weg van Rincón langs de zee naar de pannen van het Pekelmeer afleggen, om dan na die vermoeiende tocht uren achtereen uit het bijtende water de zoutbrokken op te halen en te versjouwen. Later, toen men inzag, dat die veertien uren lopen in de week voor de zoutproductie schadelijk was, heeft men de slaven, die geregeld voor dit werk bestemd waren uit Rincón weggenomen en hen ten Zuid Oosten van Kralendijk, een eind bezuiden de laatste vrije bewoners, een vaste verblijfplaats laten inrichten, door de mensen: Pueblo Nobo, of Mundo Nobo genoemd, het tegenwoordige **Tera Coral**. Maar de slaven zelf waren daarmee allerminst in hun schik. De loopuren werden nu dwangarbeiduren. En zij, die toch reeds zo weinig pleizier in hun leven hadden, werden nu met een kleine groep uit familie- en bekendenkring weggehaald, om daar, ver af op een kaal stuk rotsgrond te gaan wonen. En wie was er in de gelegenheid om na een week zwoegen, die ene vrije dag, waarop alles moest geschieden voor eigen familie, nog zes à acht uren te lopen om zijn bekenden op te zoeken? Zij waren er verbitterd en verdrietig om. En om hun leed niet groter te maken, dan het al was, en niet gans de Zondag lang aan Rincón te denken, bouwden zij allen hun hut met de achterkant naar het oord, dat zij verlaten hadden, en met de deur naar het Zuiden.

Kinderen waren verplicht van hun zevende jaar af te werken, onder een aparten opzichter. De gehele zoutpannen-weg langs Lima is door **kinderen aangelegd**. Zij moesten enkele uren daags stenen aanbrengen en daarmee de weg verharden. Een oude vrouw van 95 jaar, die nu nog gezond en wel in Antriol woont, vertelde dat zij als zevenjarig slavenkind heeft meegeholpen de muur van het fort, die er nu omheen staat, op te trekken. Volgens de parochie-archieven moesten de kinderen zelfs meehelpen met het zoutgaren, en wel samen met de grote mensen, iets wat voor hen veel te zwaar was, hun het godsdienstonderricht onmogelijk maakte en veel zedelijke gevaren met zich medebracht.

Wordt vervolgd.

Frankrijk als schakel tussen Oostelijk en Westelijk Halfrond

De economisch-culturele betekenis van Dakar na de oorlog.

Nu door Duitslands verlies Dakars onmiddellijke strategische betekenis naar de achtergrond gaat, treedt Dakars schakelfunctie naar voren.

Afstand tussen Oude en Nieuwe Wereld slechts 10 uren, zegt Lengyel.

Frans Dakar als springplank van Fransgezind Zuid-Amerika.

Ongeveer 10 uren vliegens ligt Dakar van Natal in Brazilië; nog geen 16 uren vliegt men over de afstand van Dakar naar Martinique. Dakar heeft zijn roem overleefd nu de Duitsers de krijg verloren hebben en het onmiddellijke gevaar voor een aanval op het Westelijk halfrond van Dakar uit voor bij is, nu, nadat reeds weer lang geleden de Franse vloot aldaar werd onschadelijk gemaakt (de Richelieu is inmiddels kortgeleden in New York aangekomen). Dakar met geheel West Afrika onder den Giraud-gezinden Gouverneur Piere Boisson staat.

Op het eerste gezicht is het daarom vreemd, dat Emile Lengyel — schrijver van vlotte boeken over Turkije, de Donaulanden e.d. — thans een boek over Dakar publiceert, gedateerd 1943.

Het boek is in Engelse en Franse vertaling verschenen: Dakar uitgegeven door Didier, 660 Madison Avenue, New York, en telt ongeveer 300 bladzijden.

De twee dingen, welke iedereen die ooit Dakar bezocht zich altijd zal herinneren, zijn de gieren en de hagedissen: de gieren cirkelen altijd bij tientallen boven Dakar, zoekend naar aas, en de duizendtallen kleine hagedissen, rood, geel en blauw, zijn overal in de stad te vinden — zij klauteren langs de muren en de boomstammen, zij rennen met opgeheven staart over de straten, zij zijn altijd bezig.

In zekere zin typeren deze dieren de stad: gieren en de hagedissen, doch ze zijn maar moeilijk te verenigingen met de feiten, met de betekenis van deze haven.

Totdat Frankrijk zijn verzet opgaf was Dakar practisch buiten de strijd gebleven. De Frans — Britse vloot, welke indertijd, zonder succes, de piraat „Admiral Graf Spee" achterna zat, zocht tijdelijk toevlucht in Dakar en op de dag dat Frankrijk zijn verzet staakte was iedereen in Dakar ten volle bereid onmiddellijk het zwaard wederop te nemen tegen de Duitsers. Men voelde algemeen honderd procent Brits.

De stad Dakar is zelf van weinig belang.

Als stad betekent Dakar niet veel. De plaats heeft 42.000 inwoners, is mooi, noch romantisch en heel Dakar zou er niet zijn, wanneer er nu eenmaal geen havens nodig waren voor bestuur en handel. Van deze 42.000 zijn er slechts 6000 uit Europa afkomstig.

Dakar kent maar twee seizoenen: zomer en winter. Dez zomer duurt van Jun tot October en gedurende die tijd is de hitte afschuwelijk. Van 9 uur 's morgens tot ongeveer 18 uur 's avonds is de stad practisch uitgestorven. Een Europeaan kan er zich niet op straat vertonen zonder tropenhelm en het licht is zo scherp en genadeloos dat geen enkele Europeaan er over zou denken zonder zeer donkere zonnebril de straat op te gaan. Zoals in de tropen vrijwel overal gaat de zon er op en onder practisch zonder overgang tussen licht en donker. Maar zelfs wanneer de zon onder is gegaan is de temperatuur niet om te harden. 's Winters regent het elke dag, kort maar krachtig, doch de hitte en de vochtigheid maken dat Dakar vergaat van de malaria.

Dakar is een ruim uitgebouwde stad met lage huizen, welke armoediger worden naarmate ze verder van de eigenlijke haven staan en ten slotte niet veel anders zijn dan smerige modderhutten waarin de Inlanders wonen. De meeste Europeanen, handelaars, ambtenaren en officieren, wonen op „Le Plateau", vrij ver van de kust, waar er brede, rechte straten zijn met comfortabele woningen, tropische tuinen en muren waartegen de vlammende bougainvilles bloeien.

Van het plateau helt het land geleidelijk naar de haven en daar ligt het oude Dakar, even smerig en verwaarloosd als Le Plateau mooi en goed onderhouden is. Muur aan muur staan er de goedkope houten huizen in de zogenaamde Portugese stijl en kwalijke winkeltjes, welke slechte goederen tegen belachelijk hoge prijzen aan den man trachten te brengen.

Er zijn kantoren van stoomvaartmaatschappijen, opslagplaatsen, commissionnairskantoren winkels, kroegjes, café's, matrozenkroegen, speeltenten en huizen met rode lantaarns. Importeurs en exporteurs hebben er hun kantoren voornamelijk Franse en Scandinavische firma's die handelen in oliezaden klappers en aardnoten Vooral de laatste zijn een belangrijk uitvoerproduct van Dakar.

In deze buurt ligt ook de grote inheemse markt, waar de inboorlingen uit de omgeving samenkomen en door elkaar krioelen, manga's papaja's en djeroeks aan den man trachten te brengen en voornamelijk hun tijd wijden aan kout.

De meeste handel wordt gedreven door de vrouwen, gekleed in heldergekleurde gewaden, schreeuwend en argumenterend met haar afnemers, gewoonlijk inkopers van in de haven liggende schepen.

De haven zelf is uitstekend beschermd door een eiland en twee golfbrekers. Er kunnen zeer grote schepen binnenvaren en er zijn uitstekende kaden en ankerplaatsen, dokken en andere voorzieningen, welke een haven voor het wereldscheepvaartverkeer geschikt maken. Er is een treinverbinding met St. Louis, 250 kilometer Noordelijk van Dakar aan zee gelegen aan de mond van de Senegal-rivier en naar het binnenland naar Kayes aan de bovenloop van de Senegal en Bamaka aan de bovenloop van de Niger.

Er is geen nijverheid. Wat er nog het meeste op lijkt is een klein brouwerijtje, dat bier maakt voor de plaatselijke handel. Het enige handwerk dat meetelt is de fabricage van sieraden uit goud, dat de inboorlingen in de buurt zoeken.

De meeste kleine zaken en bedrijfjes worden gedreven door Syriërs, maar de grotere vestigingen zijn in handen van Britse, Franse of Scandinavische financiers.

Van de 42.000 inwoners zijn er slechts 6000 Europeanen, de anderen zijn inboorlingen. De oorspronkelijke inwoners zijn de Jolofs, slank, donker en geboren soldaten. Met hen hebben zich de kleinere, knappere Soedanezen uit Guinea, de Soedan en van de Ivoorkust gemengd en een enkele Moor uit de woestijnen in het Noorden. Sommigen der inboorlingen zijn tot het Rooms-Katholieke geloof overgegaan, maar de meesten zijn Mohammedaan.

Gouverneur Boisson is Giraud-gezind.

Dakar is gelijk gezegd gesteld onder een Giraud-gezinden Gouverneur-Generaal, Pierre Boisson, die zeer uitgebreide bevoegdheden heeft, in de omliggende streken zijn er nog Gouverneurs, doch deze zijn ondergeschikt aan den Gouverneur-Generaal in Dakar. Het totale gebied heeft ongeveer 15.000.000 inwoners.

Dakar ligt ongeveer 2700 kilometer van Casablanca. Van Casablanca kan men gemakkelijk Agadir in Zuid-Marokka bereiken. Vervolgens de kust verlatend en de grens tussen Spaans Riode Oro en de Sahara volgend kan men naar St. Louis trekken langs een door de Fransen gebouwde weg of pad.

Deze weg — die eigenlijk niet veel meer dan een pad is — is niet zo heel goed. De weg gaat dwars door de woestijn en er zijn slechts weinig pleisterplaatsen, waar men mondvoorraad kan bemachtigen en brandstoffen. Verder is de Mauretania-woestijn een der heetste woestijnen der wereld en de weg is gevaarlijk genoeg, omdat men er gemakkelijk van af kan dwalen, terwijl men er voortdurend bloot staat aan aanvallen door Inlanders.

Dakar heeft een uitstekende haven de enige tussen Gibraltar en Bathurst in Brits Gambia of Freetown in Sierra Leone, welke geen van tweeën zo goed zijn als Dakar.

Dakar is twee maal in Britse handen geweest. De Fransen namen Dakar van de Nederlanders in 1677 en het bleef in Franse handen tot de Frans-Britse oorlog van 1756—1763, toen Engeland voor de eerste keer Dakar veroverde.

Bij het Verdrag van Parijs (1763) werd het weer teruggeven aan Frankrijk en het bleef in Franse handen tot de Revolutie (1789), toen Engeland Dakar weer in bezit nam.

Bij de Vrede van Wenen in 1815 werd het weer teruggeven aan Frankrijk. Sindsdien is het een Franse bezitting gebleven en de moderne stad is geheel volgens Franse denkbeelden opgetrokken.

De stad is nooit in Duitse handen geweest en slechts als uitzondering waren er Duitsers gevestigd. Zelfs na de inval van Frankrijk hebben Italianen noch Duitsers serieus moeite gedaan iets te zeggen te krijgen over Dakar.

Er zijn plannen in een vergevorderd stadium om de spoorlijn naar St. Louis door te trekken naar Frans Noord-Afrika.

Dakar, „een stad van krankzinnige hitte, hels rood stof en voortdurende angst voor gele koorts", bewoond door een volk, zoals men in zulk een plaats mag verwachten: „elegante Fransen en Françaises, de laatsten altijd gekleed alsof ze aan de Rivièra wandelden, veriopen zwervers, die te lang in Dakar hebben gezeten en daarvan de littekenen vertonen, gemengdbloedigen van alle mogelijke samenstellingen, inboorlingen in een verrassende verscheidenheid, Arabieren en tal van anderen, wier bloed men het best kan beschrijven als een „cocktail", wint dag aan dag aan betekenis.

Dakars betekenis na de oorlog.

Welke deze betekenis is, nu de strategische betekenis niet meer zo naar voren springt, gaat de schrijver na in internationaal verband. En dat verband blijft. Hij zegt terecht, dat een afstand, die voorheen 15 dagen nam, thans 15 uren neemt. Hij merkt daarbij — alweer terecht — op, dat na deze krijg de omstandigheden zo zullen zijn, dat deze afstandverkorting blijft bestaan. Welke zal dan de positie van Dakar zijn?

Dakar ligt aan de vooruitstekende punt van het zogenaamde zwarte gedeelte van Afrika: wat boven de Sahara ligt is blank, daar onder gekleurd. Dakar is Frans en het zal dat blijven. In verband hiermede ontwikkelt Lengyel een uiteenzetting over de Franse koloniale politiek, welke hij in twee tijdvakken verdeelt: die van het eigenlijke koloniale tijdperk, de koloniën, welke verloren gingen vooral door oorlogen met Engeland, en het tweede tijdperk, welks koloniën Frankrijk tot tweede koloniale mogendheid maakten niet alleen, maar wat geen natie klaar speelde, wist Frankrijk te doen: zowel de koloniën of gewezen koloniën uit het eerste en tweede tijdperk zijn er steeds trots op geweest de Franse invloed te hebben ondergaan en zij zijn Fransgezind gebleven. Wat het rassenvraagstuk betrof, was de Derde Republiek juist het omgekeerde van het Derde Rijk.

De Franse invloeden in Zuid-Amerika zijn sterk. Dakar is het punt des Oostelijken halfronds, hetwelk de springplank zal vormen voor de verbinding met het Westelijke Halfrond. En Dakar is Frans. De spoorlijn door de Sahara (wier oppervlakte groter is dan de gehele Verenigde Staten) heeft door de oorlog een grote stoot gekregen, zodat eerlang zowel verbindingen door de lucht als over land naar Dakar bestaan. De haven van de Dakar is de beste van geheel de Afrikaanse Westkust.

De economische zowel als de culturele positie van Dakar na de oorlog treedt naar voren, wanneer men Midden-Afrika's rijkdommen beschouwt en de ijver der Franse kolonisten. Ook uit godsdienstig oogpunt is de zaak interessant, want de Franse missionarissen zijn niet alleen veel in aantal maar buitengewoon geschikt voor allerlei landen. De Noordamerikanen kunnen thans wel spreken van het zenden van missionarissen naar andere landen, doch een deskundige verhaalde ons nog kort geleden bezocht, van de gerieven welke Noordamerikaanse missionarissen altijd als vereiste stellen om ergens te kunnen blijven.

De sterke positie van Frankrijk in Afrika wordt geflankeerd door de Britse bezittingen daar en de republiek Liberia, „een U.S.-kolonie, welke ze nooit gekoloniseerd hebben", maar in elk geval een eerste pied-à-terre voor de Verenigde Staten, zoals door Roosevelt, die dit landje kort geleden bezocht, nog is betuigd. En beter dan beide, aldus Lengyel, zijn de Fransen als koloniale leiders, omdat zij zich meer bewust zijn van hun plichten ten opzichte van de inheemsen.

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: Za. en Z

Telegram Afdeling: Carrière, 553, Hotel kamer 29.

Shipping & Supplies: Meinster, 304, L. de Colignylaan 20.

Scheepvaart Afdeling: Karsch, 398, Beatrixlaan 16.

9.5: Soffree, tel. 799, Hotel C

Dok-afdeling: Prins, tel. 330.

Vredestropee en Sociëteit G Kwartier-tropee: De aandacht w er op gevestigd, dat de feestavond de Sociëteit Asiento hedenavond om 20.00 uur, zoals eerst ver doch om 21 uur aanvangt. De l worden uitgenodigd met hun dame

Sportclub „Asiento": Dinsdag 11 een belangrijkee voetbalwedstrijd het Rio Canario-terrein. Het bek „Sportclub bestuur-elftal" speelt te de beroemde „Asiento-veteranen" vang 16.45 uur. Komt allen uw rieten aanmoedigen.

Prot. Gem. Emmastad: Kerkdienst Zondag 3 Mei 1943: 9.30 uur (10 herdenking); 17.00 uur (Catechis predicatie). Voorganger: Ds. Carel Steenstra.